

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesmične števe se prodajajo po 3 rvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 rvd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, smrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavedov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utrojljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 2-20, za pol leta Kron 1-10.

Vsi depilci naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekipel se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 18.

Poljmo-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 9. Zbornica je vsprejela bančno predlogo v tretjem čitanju. Potem je nadaljevala generalno debato o rekrutnem predlogu. Prihodnja seja jutri.

Hrvatski sabor.

ZAGREB 9. Posl. Krajnovič (koalicija) je kritikoval adresne načrte posamičnih strank. Napadal je bana, ki si je postavil cilj, da hoče očevidno uničiti hrvatsko-srbsko koalicijo ter na mesto koalicije postaviti zopet staro unionistično madjarstvo. Govornik je ob prigovarjanju posl. Tomca govoril o željah srbskega naroda ter izjavil, da je glavni vspeh hrvatsko-srbske koalicije sloga Srbov in Hrvatov.

Bosanski deželni zbor.

SARAJEVO 9. Zbornica je na današnji seja nadaljevala specijalno debato o finančnem proračunu. Prihodnja seja v torek.

Fakultativni odkup bosanskih kmetov.

SARAJEVO 9. Ustavni odsek bosansk. deželnega zbora je danes v načelu vsprejel fakultativni odkup bosanskih kmetov. Proti so glasovali Srbi.

Potovanje cesarja Viljema v Berlin.

BEROLIN 9. „Wiener Allg. Kor.“ poroča iz Berlina: Cesarja Viljema bosta spremljala meseca maja na njegovem potovanju v London državni kancelar Bettmann Hollweg in državni tajnik unanega urada. K temu pripominja „Norddeut. Allg. Ztg.“, da je ta trditve neosnovana, ker bo to potovanje imelo povsem intimen rodinski značaj.

Škof iz Oporta interniran.

LIZBONA 9. Škof iz Oporta je v spremstvu vladnega zastopnika odpotoval v Sernache do Brujardin. Škofa zaprejo v kolegiju kolonijalnih misijonov in ga izročijo varstvu rektorja.

Iz Portugalske.

LIZBONA 9. Vesti o štrajku portugalskih železničarjev na progi Salamanca-Lizbona so napačne.

LIZBONA 9. Policija je na parniku „Araga“ aretirala Vasconcelosa Veigo, agenta portugalskih zarotnikov v Rio de Janeiro in ga je odvedla v ječo v Lizbono. Policija je Vasconcelosa zaslišala, da bi zvedela resnico o pomenu zarote v Rio de Janeiro.

Mobilizacija v Združenih državah.

NEW-YORK 9. „New-York Journal“ piše, da je sedanjo mobilizacijo ameriških čet smatrati kakor opomin Japonski in Meksiki. Kajti Združene države vidijo v odnosih med obema tema državama in izlasti v kolonizaciji posamičnih meksikanskih pokrajin od strani Japoncev neko sovražno ost, naperjeno proti Združenim državam. Nekateri listi pravijo, da je položaj v severni Meksiki nekaka provokacija Združenih držav slični onemu, ki je svoječasnno dovel do špansko-ameriške vojne.

Mobilizacija nadaljuje in vedno odhajajo v Teksas nove čete. Iz Leavenporta v Kansasu je odšla divizija pionirjev in zbor inženirjev. Stroški mobilizacije znašajo en milijon in pol dolarjev. O vzrokih mobiliza-

cije se govori, da so vladne kroge v Washingtonu vznemirile vesti, došle nedavno iz Meksike. Gotovo je, da je mobilizacijo pripisati nekemu osebnemu poročilu ameriškega poslanika v Meksiki.

Potres.

ATENE 8. V Arhomenu in Livadiji je bil potres, ki je napravil veliko škodo. Prebivalstva se je polastila velika panika, tako da biva na planem vzlic snegu in dežju.

Kuga.

PEKING 8. Kuga v Mandžuriji ponehuje. V Mukdenu je umrlo predvčeršnjim na kugi 18, v Kiang-čensu 2 osebi.

Dunaj 9. Cesar je vsprejel na današnjih splošnih avdijskih med drugimi provizoričnega poslanika barona Müllerja.

London 9. Angleška banka je znižala diskont od 3 1/2% na 3%.

Dunaj 8. Danes predpoludne se je v svojem stanovanju ustrelil dr. Kapsamer primarij in oddelni predstojnik v cesarja Fran Josipa ambulatoriju.

Dunaj 9. Kneginja Elizabeta Windischgraetz se je morala dati radi težke notranje boleznj operirati. Operacija se je posrečila. Njeno zdravstveno stanje je povoljno.

Praga 9. V tovarni patron in strelnih kopic in sicer v poslopju za mešanje je danes iz doslej neznanih vzrokov nastala eksplozija, vsled česar je bilo poslopje razdejano in neki 36-letni delavec ubit.

Petrograd 9. (Petr. brz. ag.) Oficijozna „Rossija“ označa poročila listov o namišljenem odstopu nauč. min. dr. Kasso kakor neosnovana. Nadalje izjavlja, da ne namerava vlada glede visokih šol odstopiti od ukrepih njenih sklepov.

Berolin 9. „Reichsanz.“ je priobčil, da je cesar Viljem podelil več častnikom avstroogrskemu armade visoka odlikovanja.

Berolin 9. Državni zbor je nadaljeval razpravo o poštnem proračunu.

Monakovo 9. Povodom 90-letnice rojstva princa-regenta Luitpolda so danes čestitale jubilatnu deputacije iz vse Bavorske.

Tiflis 9. (Petr. brz. agentura). V artivskem okraju je v minoli noči plaz snega zasul dvonadstropno hišo. 19 oseb je bilo ubitih, šestnajst težko in sedemdeset lahko ranjenih.

Dunaj 9. Nadvojvoda Rainer je praznoval danes petdesetletnico, odkar je prevzel čast kuratorja dunajske akademije znanosti. — O tej priliki je cesar poslal nadvojvodi pismo, v katerem mu je izrazil svoje čestitke.

Državni zbor.

Nemško-radikalna breztaktnost.

Posl. Rybář predlagal grajalno resolucijo.

DUNAJ 9. Nemško-radikalni poslanec Stransky je zagrešil nezasišano breztaktnost, objavivši v listih — da-si je bila dogovorjena tajnost — tendencijozno poročilo o dogodkih v včerajšnji seji pododseka za državne uslužbenice. Ogorčenje med poslanci je splošno. Posl. dr. Rybář je predlagal grajalno resolucijo, ki je bila soglasno vsprejeta, ker so tudi Nemci glasovali zanj o.

Medtem sta njeni hčerki odšli k počitku, pa tudi deklici nista mogli zaspati, čeprav je bila Jelena ugasnila luč. Čulo se je, kako sta se nemirno preobračali po postelji.

„Magdalena,“ se je oglasila naenkrat Jelena.

„Kaj je?“ se je odzvala mala, ki je komaj čakala, da bi mogla s kom klepetati.

„Ne bodi tako glasna,“ jo je opomnila Jelena. „Nekaj ti hočem povedati, česar ne smeš pripovedovati nikomur.“

„Ne bom, kar povej!“

„Domjanič je zelo lep človek!“ je rekla Jelena.

„Hm! Tudi mami ugaja!“ je pristavila Magdalena zvitno.

„Misliš?“

„Saj vidiš, kako je žalostna, ko je odšel!“

„Čuj, Magdalena! Tudi meni ugaja!“

„Meni pa ne! Izgleda kakor kak pajac v oni rudeči obleki,“ je rekla Magdalena ter se obrnila k steni.

Jelena je obmolnila in še dolgo časa ni mogla zaspati, vedno misleč na moža, ki jej je najbolj ugajal izmed vseh možkih.

VII.

Stanovska vojska je prišla kasno v noč v Božjakovino. Viceban je oprezno vodil vojsko ter je med potjo vedno izpraševal o

Proračunski odsek.

DUNAJ 9. Proračunski odsek poslanske zbornice je nadaljeval debato o poglavju „ministrski svet“.

Posl. Šilinger je izjavil, da je le nagodba na Češkem in Moravskem pot do reform državnih financ, političnih, narodnih in gospodarskih odnošajev. Postopanje vlade nasproti Čehom sili govornikovo stranko, da ustraja v opoziciji in glasuje proti proračunu.

Podkomite odseka za državne uslužbenice.

DUNAJ 9. Podkomite odseka za državne uslužbenice je na popoldanski seji rešil službeno pragmatiko do vprašanja avansma, glede katerega počaka izjave vlade in potem bo zopet nadaljeval o tem razpravo.

Vojni odsek.

DUNAJ 9. Vojni odsek je imel danes seja, na kateri je razpravljal o veteranski predlogi. Seja je bila nesklepčna.

Anarhija v Istri.

Gaženje zakonov. — Boj do skrajnosti!

Hrvatsko-slovenski poslanci v istrskem deželnem zboru so se zbrali dne 6. marca 1911 v klubsko sejo, ki se jo je udeležila tudi večina županov onih občin Istre, ki jim je deželni odbor Istre protizakonito vskratil pravico pobiranja občinskih doklad za leto 1911.

V tej seji so poročali županje pojedinih občin o gospodarskem stanju teh poslednjih vsled neodobrenja proračunov. Iz teh poročil so dobili prisotni prepričanje, da atentat istrskih Italijanov na gospodarsko stanje hrvatsko-slovenskih občin ne bo imel zlih posledic, marveč da naše občine ukljub temu protizakonitemu postopanju italijanskih prisednikov v deželnem odboru Istre najdejo pokrižja za redne svoje izdatke v letu 1911.

V imenu odbora za vlaganje pritožeb proti naglašenu nezakonitemu postopanju italijanskih prisednikov je poročal poslanec dr. Gj. Cervar: a) da so bile glede vseh občin, katerim je bilo vskraceno odobrenje proračuna za leto 1911, radi tega protizakonitega vskratenja vložene pritožbe na c. kr. upravno sodišče; b) da so bile take pritožbe vložene tudi proti nezakonitemu odobrenju proračunov onih italijanskih občin, v katerih še ni rešeno viseče vprašanje ustanovitve hrvatske oziroma slovenske ljudske šole vzlic temu, da so dani zakoniti predpogoji.

Proračune teh občin so namreč italijanski deželni odborniki odobrili v odsotnosti hrvatsko-slovenskih prisednikov in s tem prekršili jasno določbo § 42 deželnega reda za Istro, po kateri se morejo občinski proračuni veljavno odobriti le tedaj, ako sodeluje pri tem vsaj eden slovenskih prisednikov v deželnem odboru Istre. c) da je tedaj nekotič c. k. vlada vkrenila korake, da prepreči Italijane v nadaljnem kršenju zakona ter je deželnemu odboru za Istro s 1. 3. 1911 vskratila pobiranje deželne pristojbine na pivo.

Zastopniki občin in člani kluba so vzeli to poročilo na znanje, je odobrili v celoti ter sklenili enoglasno:

gibanju upornikov. Povedali so mu, da se kmetje v veliki moči bližajo Božjakovini, kjer se nameravajo združiti z Radovičevimi četo, ki je plenila okoli Bisaga, a na to iti na sam Zagreb.

Vsa sreča je bila, da je po zadnjem deževju narasla Lonja in njeni dotoki ter se razlili po gozdih in poljih in zabranili upornim kmetom pot v Zagreb. Dotlej je imel viceban časa, da je s hitrostjo spravil vojsko po konci in si zagotovil pomoč banovih polkov. Da ne bi bil storil tega, bi bili kmetje združeni z Vlahi, zavzeli Zagreb in hudo bi se godilo meščanom svobodnega mesta, ker so vedno držali s plemiči. Ko je viceban dospel v Božjakovino, je dal odpreti poslopja grofa Draškoviča, ki so bila prazna, ker so njihovi gospodarji pobegnili v Zagreb v najhujši naglici.

Stari oskrbnik je veselo pozdravil vicebana, ki je iskal prenočišča v grofovem gradu.

„Kje je podžupan Petkovič?“ je vprašal viceban oskrbnika. „Mislim sem, da ga dobim tu.“

„Bil je tu, ali včeraj je krenil s svojimi ljudmi dalje, da poišče kmete,“ je odgovoril oskrbnik.

„In kje so kmetje, kam je krenil podžupan?“ je vprašal viceban jezno.

„Ne vem, vaša milost,“ je odgovoril oskrbnik, ki ni vedel, zakaj se viceban jezi. „Zdi se mi, da je krenil v Stančič, na po-

1. da se c. k. osrednji vladi na Dunaju izroči spomenica, v kateri hrvatsko-slovenski poslanci v deželnem odboru Istre najodločneje protestujejo proti brezskrajnemu in brezobraznemu kršenju zakonov od strani italijanskih prisednikov v deželnem odboru Istre ter deželnega glavarja d.ra Rijzija.

2. da je posredovati pri centralni vladi na Dunaju, da na podlagi obstoječih zakonov prisili istrske Italijane v spoštovanje zakonov zajamčenih pravic istrskih Hrvatov in Slovencev in v vršenju obstoječih zakonov.

3. da se je pritožiti pri viših oblastih proti postopanju ces. kr. namestništva in c. k. finančnega ravnateljstva v Trstu radi podelitve dovoljenja za iztirjanje občinskih doklad v tistih občinah, za katere so bili od strani deželnega odbora za Istro proračuni za leto 1911 protizakonito odobreni.

4. da je vstrajati do kraja v borbi, usiljeni istrskim Hrvatim in Slovencev po krivičnem in protizakonitem postopanju istrskih Italijanov.

Obenem je bila izražena nada, da bo c. k. vlada tudi nasproti istrskim Italijanom hotela in znala energično varovati zakon in svojo avtoriteto, ter jih z najstrožjimi odredbami prisiliti, da izpolne obvezo, ki so jo prevzeli nasproti c. k. vladi v pogledu hrvatske ljudske šole v Pull in katere neizpolnitev je sedaj izzvala v deželi Istri popolno anarhijo.

Trst, dne 6. marca 1911.

Klub hrvatsko-slovenskih poslancev v istrskem dež. zboru.

Predsednik: Tadjnik: Spinčić. dr. Poščič.

Politični položaj na Hrvatskem.

Tomašič in koalicija. — Sabor.

Zagreb 8. III.

—B— Celih 8 dnij se je trudil ban Tomašič potom uradnih „Narodnih novin“, da bi pridobil koalicijo v svoj tabor. To Tomašičevo prizadevanje je začudilo marsikatero politika. Kdo bi bil tudi pričakoval, da bo Tomašič po tolikih svojih proračunjenih navalih na koalicijo takoj na to vabil isto v svoje politično naročje. To vabljenje koalicije v tabor Tomašičevih „munkačev“ je znak slabosti banove pozicije. To je bila grenka kroglica za tistega Tomašiča, ki se je bil drznil v saboru imenovati koalicijo s „stipendisti“.

Koalicija je šla z molkom preko Tomašičevih pozivov. S tem je potrdila, da konsekventno izvaja svoj program. Če bi se bila koalicija odzvala pozivu bana Tomašiča, bi bila s tem obsodila vso svojo politiko, začeni pri budimpeštinski obstrukciji pa do današnjega dne. Prekinila bi bila vso svojo dosedanje politiko, desavuirala bi bila samo sebe. Koalicija je jasno odgovorila banu, da brez garancij za odstranjenje železniške pragmatike ne more podpirati njega kakor bana. Tomašič noče ali ne more dati take garancije in zato ga tudi koalicija ne more podpirati.

A če sedaj Tomašič leta v Budimpešto, da bi izprosil kake mrvice za Hrvatsko, gre zasluga na tem samo koaliciji, kajti le ona se svojo taktiko ga indirektno sili v to. Tomašič zopet bi se hotel pokazati patri-

sestvo gospoda Matlečkoviča, kamor nameravajo kmetje.“

Viceban je izustil potihem grdo kletev. „Hej, Krčelič, domine Krčelič!“ je zaklical viceban, iskaje z očmi okoli sebe.

Pred vicebana je stopil mlad advokat v častniški obleki konjenikov.

„Zapoveduje vaša milost?“

„Vzemite seboj petdeset konjenikov in poiščite mi podžupana Petkoviča. Pravijo, da je v Stančiču, na posestvu kapetana Matlečkoviča. Recite mu, da mora takoj priti semkaj. Če ne bo hotel, rabite silo! Ali ste me dobro razumeli?“

„Da, vaša milost!“ je odgovoril Krčelič ter se oddaljil, da takoj izpolni vicebanovo povelje.

Medtem se je vojska porazdelila pa hišah in po poslopjih, večina je pa leglo pod šotore, okrog katerih so goreli stražni ognji.

V gradu so poseli gosposdje častniki, z vicebanom na čelu, k bogati naročni večerji, pri kateri so se zelo dobro zabavali. Grofov oskrbnik je dobil že prejšnji dan naročilo, da pridejo čez noč častniki stanovske vojske z gosposdom vicebanom, pa se je pobrigal za dobro večerjo, kar ravno ni bila lahka stvar, ker je bilo odnešeno iz gradu vse, kar je bilo za živež; puščeno je bilo samo toliko, da je mogel oskrbnik živeti s svojo družino.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Udovica.

Povest iz 18. stoletja. — Napisal I. E. Tomič. Poslov. Štefan Klavs.

Takoj na to je krenila na pot tudi ostalo vojska, pešci in konjeniki. Na čelu je jahal sam viceban s svojim spremstvom. Sedel je nekam zadovoljno na svoji ognjeni kobili in vsak hip je po vojaško odzdravljaj množici, ki mu je navdušeno klicala: „Vivat vicebanus!“

Četa konjenikov je zaključila dolgo vrsto vojske, katero je spremil velik del meščanstva in plemstva na konjih dobro ura hoda iz Zagreba. V svobodnem mestu sta zopet nastala mir in tihota. Čeprav je krenil viceban proti kmetom, vendar je trebalo biti opreznimi, pa so ravno tako še naprej stražili meščani ob mestnih vratih, na stolpih ter na zidovju pri ogromnih starih topovih, v katere je še največ zaupalo neuko ljudstvo.

Z žalostjo v srcu se je vrnila Gita domov. Vse je bilo tako pusto in žalostno, da jej je skoro vsaki hip sililo na jok. Pri večerji ni mogla ničesar okusiti; šla je v svojo sobo, se naslonila na okno, pa opazovala zamišljeno sijajno mesečino.

jota s tem, da izposluje kako koncesijo za Hrvate. On potrebuje reklame — patrijota, ki dela in tudi doseže kaj koristnega za narod. Ali doslej niso Hrvatje videli nič konkretnega od njegovega dela. Velika večina hrvatskega naroda vidi še vedno v banu Tomašiću desno roko bivšega bana Khuena, vidi v njem človeka, ki je skozi 20 let podpiral Khuenovo paševanje na Hrvatskem!

Kako ukrene Tomašić sedaj, ko je koalicija molče odbila njegov poziv, še ni znano. Ali, v kolikor smo informirani, se Tomašić nadeja, da vendar najde modus za zblizanje s koalicijo. Mi sodimo, da se to ne zgodi, ker koalicija — kakor smo že naglašali — noče sama sebe desavuirati!

V saboru nadaljuje adresna debata, ki — kakor vse kaže — ne doseže svojega cilja, razun v slučaju, da bi Tomašićevi pristaši glasovali za adresni načrt koalicije.

Dnevne novice.

Vseslovanska razstava v Pragi. Po daljši razpravi med češkimi poslanci in ministrskim predsednikom Biernthom je vlada dala Cehom zagotovilo, da ne bo stavila nikakih ovir za leto 1912 namerni vseslovanski razstavi v Pragi. Razstavo namerjajo prirediti v velikem slogu.

Izza aneksijske krize. — Na nekem shodu na Češkem je posl. Wolf pripovedoval, da je bila Nemčija za časa aneksijske krize že popolnoma pripravljena na vojno. Posl. Wolf je rekel med drugim: „Tri dni pred odpovedjo srbskega prestolonaslednika je Nemčija naznanila ruski vladi, da je vse pripravljeno za mobilizacijo nemške armade. Rusija in Anglija pa nista hoteli verovati, da misli Nemčija resno. Tedaj je nemški vojni pooblaščenec v Petrogradu dobil nalog, naj ruski vladi izjavi odločno, da sta dva saksionska vojna zborna pripravljena na vojno, da bi v slučaju napovedi vojne med Srbijo in Avstrijo takoj zasedla Češko v namen, da uduši morebitno češko revolucijo, katere da so se splošno bali. Dalje je dobil nalog, naj naznani, da ima tudi bavarska armada že pohodni ukaz, da bi čuvala južno mejo Avstrije proti Italiji, ki se pripravlja, da bi zasedla Trst in Trident. Tudi da je izjavil nemški vojni pooblaščenec v Petrogradu, da je že vse pripravljeno tudi za nastopanje proti Rusiji.

Neposredno za tem — tako je zaključil posl. Wolf —, je v Rusiji izginilo veselje do vojne. Hujskanje da je prenehalo in Avstrija je imela posla le še s Srbijo in Črnogoro.

Čitatelj pa pri tem ne sme pozabiti, da je to govoril gospod Wolf! Na vsak način je poslanec Wolf, ki je gotovo med najboljše kvalificirane poslance zbornice, dokazal s tem svojim govorom, da ima vendar eno vrtilno na sebi: bujno in drzno fantazijo.

„Slovenčev“ trializem. Pod tem naslovom piše praška „Union“: „Že omenjenemu „Slovenčevemu“ članku hočemo posvetiti še par besed. Članek končuje s prošnjo na Boga, naj bi za sedaj in za vedno obvaroval Slovence pred takimi prijatelji, kakor so Čehi (!!!) Slovencem torej, ki na tri strani bijejo obupen boj za obstanek, po „Slovenčevem“ mnenju ni treba prositi Boga, da bi jim Bog naklonil prijateljev, ampak da bi jih jim odvrnil!! Vprašanje o trializmu razpravlja „Slovenec“ tako, kakor da bi stali tik pred njega rešitvijo. To pa je vprašanje zelo nedoločne bodočnosti. Uresničenje trializma predpostavlja, da se tudi Srbi, ki mu sedaj nasprotujejo, izrečejo zanj in da se najde v avstrijskem in ogrskem državnem zboru večina, ki bi hotela glasovati za trializem. In prvi korak k temu naj je — razbitje „Slovenske Enote“. To bi pa pomenjalo v resnici le ošibljenje stališča slovenskih narodov, torej vsekakor oddaljitev državnega zedinjenja Jugoslovanov, katero hoče gospod Šusteršič doseči s trializmom. Za sedaj mu pa ne gre zato. Hotel bi le pri tem ognju skuhati svojo strankarsko juhuco, kar je razvidno tudi iz tega, da vlačil v polemiko tudi posl. Hribarja, da-si ni imel s to stvarjo ničesar opraviti.

Vsenemški poslanec Wolf je imel pred svojimi volilci govor, v katerem je izjavil, da so se šanse za češko-nemški sporazum bistveno poslabšale. Posl. Wolf je rekel, da je sporazum možen edino pod pogojem, da Čehi opustijo vprašanje o manjšinskih šolah. Torej češke manjšine bi hotel Wolf in z njim tudi drugi Nemci imeti kakor cenjo za sporazum! Čehi se seveda zahvaljujejo za tak „sporazum“!

Sveta Simić, prejšnji srbski odposlanec v Sofiji, je umrl v starosti 48 let. Veljal je za gorečega pristaša skupnega postopanja Srbov in Bolgarov.

Revija italijanske vojne mornarice. Iz Napolja javljajo, da bo sredi meseca julija v Tirenemkemu morju velika revija italijanske vojne mornarice, na katero odpošlje svoje eskadre francoska, angleška in nemška mornarica. Reviji bo prisostvovala tudi italijanska kraljevska dvojica.

Ljudsko štetje.

Mahinacije še vedno nadaljujejo. Da bi naše ljudi utrudili s šikanami, kličejo magistratni komisariji Slovence iz Molino a vento (Rocol) na urad k Sv. Ivanu (ne več v šolo pri Sv. Jakobu). Tako

so stanovalce iz raznih hiš, ki jih upravlja g. Kranjc, pozvali k Sv. Ivanu (ul. Donatelli) s pretvezo, da niso naznanilnice prav izpolnjene. G. Kranjc je šel z dotičniki osebno na sekcijo. V začetku so — misleči, da je Kranjc njihov pripadnik — zelo uljudno uradovali z njim, čim pa je g. Kranjc zapazil, da magistratovec piše na naznanilnici stranke: „dichara che sua lingua usuale e l'italiana“ in je začel radi tega protestirati proti taki zlorabi — so ga podili ven. Tudi magistratni berič, ki je bil tam navzoč, se je vmešaval, trdeč, da ti stanovalci govorijo samo laški. Rekli so Kranjcu, da nima nikake pravice prisustvovati ter da se ima oddaljiti. — Kako pa prihaja berič do te časti, da se vmešava v posle, ki njega ne brigajo čisto nič?!

Kranjc je še sicer moral udati silo in oditi, ali na prošnjo svojih stanovalcev hoče svojedobno kontrolirati in eventualno naznaniti na kompetentnem mestu vse mahinacije teh gospodov.

Čemu torej šikane?!

Alojzij Slamič, doma iz Komna, stanujoči v ulici della Guardia št. 44, II. nadstr., je bil poklican v sekcijo v ulici Scuole nuove s pozivom, naj prinese seboj delavsko knjižico. Ker pa je bil revizor prisilil njegovo ženo, da je vnovič podpisala naznanilnico, je vzel Slamič tudi ženo seboj. Na sekciji so zahtevali od njega ali domovinski list ali delavsko knjižico. On pa ni hotel vstreti tej zahtevi, sklicuje se na dejstvo, da je že poprej — v ponedeljek — predložil sekciji knjižico. Slamič je jedinstveno v energičnem tonu zahteval le, naj mu pokažejo njegovo naznanilnico, da vidi, kaj je podpisala njegova žena! „Kaj — je zakričal uradnik — vi hočete videti?! Sedaj pa vam je ravno ne pokažemo!“ Toda Slamič se ni dal prestrašiti po tej odurnosti, marveč je posnel ton uradnika in je postal primerno — glasen. Videč, da se Slamič ne da prestrašiti in da vstraja pri svoji zahtevi, so mu veleli nekoliko uljudneje, naj pride zopet popoludne, ko bo tam uradnik, ki ima njegovo naznanilnico zaprto.

Slamič je šel torej popoludne in je zopet vzel ženo seboj. Ženo je ostavil zunaj na hodniku. Zopet so zahtevali od njega delavsko knjižico, češ, da ga ne poznajo. Na to je Slamič poklical ženo in je apostrofiral dotičnega revizorja: ali pozna to žensko? Revizor je pritrdil in Slamič je vskliknil: „No, vidite, to je moja žena!“ Energični nastop Slamiča, izlasti pa grožnja, da pojde takoj na namestništvo, jim je imponirala tako, da so slednjič pokazali Slamiču njegovo naznanilnico.

V veliko svoje začudenje se je uveril, da je bila pravilno izpolnjena in da ni bilo nič popravljeno!

Jeden uradnikov ga je vprašal: „No, ali ste zadovoljni sedaj? Kaj ste mislili, da smo naznanilnico zamenjali?!“ Slamič: „Seveda sem mislil! Sedaj pa sem zadovoljen, sedaj odhajam mirnim srcem!“

Mi pa vprašamo: Čemu so tega človeka toliko nadlegovali, čemu so ga opetovano zvali na sekcijo, ko je bilo vse v redu? Ali niso bile to le zlobne šikane?!

Domače vesti.

Imenovanji v pomorski stavbeni službi. Stavbena viša komisarja pomorske vlade inženir Alojz Deškovič in inž. Josip Pichler sta imenovana provizoričnima stavbenima svetnikoma.

Nov šolski ravnatelj. — Profesor na državnih realki v VI. dunajskem mestnem okraju dr. Artur Brandeis je imenovan ravnateljem drž. realke v Trstu.

Pogreb pok. Mimice Godnič je pokazal, kolike simpatije si pridobiva dobro in narodno vzgojeni otrok, ki sicer ni še okusil grenkosti življenja, ki pa je vendar sodeloval v človeški družbi. Pok. deklica je ob svečanih prilikah jemala v roko družbino puščico in hodila od človeka do človeka, proseč milodarov za šolo. Ob vsaki priliki je bila s svojimi stariši pričujoča na naših prireditvah, posebno pa je nastopila junaško, ko se jej hoteli v šoli pokvariti njeno pravilno slovensko pisano ime. Vsem je bila priljubljena, vsakdo jo je imel rad, z vsakim je tudi ona prijazno in neustrašeno občevala. Njo, edinko, poklical je k sebi On na veliko žalost roditeljev, sorodnikov, znancev in prijateljev. Nemila smrt zgrabila je nežno bitje po dolgi in mučni bolezni. — V sredo smo pokopali ljubko deklico.

Pogreba se je udeležilo veliko število šentjakobskega ljudstva, krasni venci s trobojnicami so dičili mrtvaški voz. Prvo pogrebno podjetje pod vodstvom gosp. Stibila zaslujuje prav posebne pohvale glede točnosti in reda, s katerim je priredilo to žalovalno slavnost.

Velikodušen dar. Gosp. A. Goljevšček, fin. svetnik, je daroval slovenski trgovski šoli v Trstu več sto različnih knjig za šolsko in učiteljsko knjižnico. Vrlemu dobrotniku, ki se je prvi z velikodušnim darom spomnil naše šole, se iskreno zahvaljuje ravnateljstvo Slovenske trgovske šole.

Socijalni demokratje, njih obljube in dejanja. „Poštni rog“ piše:

Dne 6. nov. m. l. se je v dvorani Tartini v Trstu vršil shod poštnih in brzojavnih uslužbencev. Na tem shodu je govo-

ril tudi voditelj socijalnih demokratov g. Kopač, ki je rekel, da ne dosežemo ničesar, dokler se ne organiziramo in združimo z železničarji v močno skupno organizacijo. — Tako je gosp. Kopač govoril dne 6. nov. m. l.

Komaj tri mesece po onem Kopačevem govoru se je zgodilo to, kar je on takrat svetoval. Videli smo, kako sta bila solidarna poštar in železničar, videli smo, kako sta stopala v eni falangi uradnik in sluga.

Pa veste kdo je bil oni, ki je kršil to solidarnost? Nihče drugi, nego g. Kopač sam! Skliceval je shode ter na istih hujškalskih železničarje proti solidarnosti z drugimi drž. uslužbenci!

Vprašanje nastaja sedaj, v čem obstoji ta sloveča, od socijalnih demokratov priporočena solidarnost? Soditi po načinu, kakor je socijalna demokracija postopala v zadnjem boju, ki ga je bilo drž. uslužbenstvo vseh narodnosti in vseh kategorij, obstoji vsa ta solidarnost v tem, da bi morali nositi prispevke v socijalnodemokratski „Delavski dom“!

Oni, ki so imeli prilike pogledati nekoliko za kulise, pripovedujejo naravnost neverjetne stvari o g. Kopaču. Mož je konferiral ure in ure z ravnateljem drž. železnice, dvornim svetnikom Galambosom. Kaj sta moža tu na teh konferencah razpravljala, sicer ni prišlo na dan, a moremo nekaj slutiti, ako pomislimo, da so tem konferencam sledili shodi, na katerih so socijalnodemokratski govorniki gromeli proti pasivni resistenci.

Če to res še ni odprlo oči onim našim tovarišem, ki pričakujejo pomoči iz „Delavskega doma“, potem jim res ne vemo več pomagati.

Odbor št. Jakobske mladine javlja slavnemu občinstvu, da so od srečolova, ki se je vršil o priliki plesa dne 25. febr. 1911 v „Nar. domu“, na razpolaganje še sledeči dobitki:

Štev.: 110, 235, 244, 293, 465, 1001, 1051, 1106, 1164, 1168, 1169, 1460, 1475, 1550, 1559 in 1644.

Prosimo dotičnike, ki imajo te številke, naj se zglasijo tekom 14 dni pri goriomejnem odboru v gostilni „Konsumnega društva“ nasproti cerkvi pri sv. Jakobu zvečer po 8. uri, kjer lahko dobijo izrebane dobitke.

Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov v Trstu ima svoj ustanovni občni zbor v nedeljo dne 12. t. m. ob 10. uri dopoludne v prostorih Slavjanske Čitalnice (Narodni dom). Namen društva je: združevati v svoji sredi jugoslovanske uradnike denarnih zavodov in to: bank, hranilnic, posojilnic, denarnih zadrug in zavarovalnic, gojiti med njimi prijateljske vezi, skrbeti za izpolnjevanje njih strokovne izobrazbe, kakor s predavanji, debatsnimi sestanki, poučnimi tečaji, knjižnico in čitalnico, ter eventualno z izdajanjem lastnega strokovnega lista, gojiti med člani družabno življenje ter se nadalje zavzemati z vsemi na razpolago stoječimi sredstvi za izboljšanje moralnega in materialnega stališča svojih članov. Člani se dele v ustavne, redne, izredne, podporne in častne.

Reden član more biti le jugoslovanski uradnik denarnih zavodov in to: bank, hranilnic, posojilnic, denarnih zadrug in zavarovalnic. Izreden član more biti vsak trgovski ali industrijalni uradnik, katerega sprejme odbor. Vspored ustanovnega občnega zbora je:

1. Otvoritev ustanovnega občnega zbora po predsedniku. 2. Čitanje pravil. 3. priglasitev članov. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti. Pripravljalni odbor.

Prebivalstvo Primorske. Včerajšnji „Osservatore Triestino“ prinaša uradne podatke o vseh ljudskih štetja po posameznih okrajih. Glasom omenjenega štetja šteje Trst brez vojaštva 226.423 prebivalcev (leta 1900 — 176.383).

S posadko vred znaša število prebivalstva 229.475 (178.599).

Na Goriškem se razdelja prebivalstvo po posameznih političnih okrajih:

Gorica (mesto) 28.297 (23.671). Gorica (okraj) 73.612 (68.371). Gradišče 34.679 (31.197). Tržič 52.652 (42.424). Sežana 30.141 (29.084). Tolmin 38.094 (36.303). Skupno število prebivalstva Goriške znaša 257.475 (231.050). Z vojaštvom vred znaša število prebivalstva 260.500 (232.897).

V Istri:

Rovinj (mesto) 12.118 (10.302). Koper (okraj) 90.134 (79.787). Lošinj 21.106 (19.876). Pazin 48.287 (44.568). Poreč 61.151 (54.485). Pula 77.996 (59.338). Krk 21.289 (21.140). Volosko 53.915 (74.967). Skupno 385.987 (337.363). Z vojaškimi posadkami vred 403.000 (345.050).

V odstotkih se je število prebivalstva zvišalo v Trstu za 28-33%, na Goriškem 11-43% in v Istri za 14-41%.

Cela Primorska šteje (brez vojaštva) 869.885 prebivalcev, proti 744.706 pred 10 leti. Absolutni povišek znaša torej 125.085 ali 16-79 v odstotkih. Z vojaškimi posadkami vred znaša število prebivalstva 893.000 proti 756.546.

Zanimiva je opazka uradnega lista glede Rovinja, namreč: Ni še znano natančno število! Kakor znano, je Rovinj najbolj italijansko mesto v Istri. Zato je seveda tudi občinska uprava tam naj-

slabša! Za to je najboljši dokaz okolnost, da še dosedaj niso izvršili ljudskega štetja. Sicer pa tudi številke v Trstu še niso točne. O narodnosti tudi objavljeni podatki molče. Zanimivo je tudi, da so pred desetimi leti našli na celem Primorskem brez vojaštva 744.796 in z vojaštvom vred 756.546 prebivalcev.

Vojaške posadke na Primorskem so torej šteje pred 10 leti 11.750 mož. Letos pa so našli brez vojaštva 869.885 prebivalcev in 893.000 z vojaštvom vred. Vojaške posadke na Primorskem štejejo torej danes 23.115 mož — so se torej v zadnjih letih pomnožile za skoro 100 odstotkov. To pa brzokone vsled zboljšanih prijateljskih razmer s sosednjo Italijo!

Revolucija proti ženskim hlačam ali hlačnemu krilu, kakor bi že kdo hotel imenovati najnovejšo modo, se nadaljuje v nezmanjšanem obsegu. One pogumne Evine hčere, ki se vzlic vsemu zasmehovanju upajo pokazati na ulici v jupe-culottes, zaslužujejo že radi svoje korajže in svojega „mučenništva“ vse simpatije. Kakor je treba za vsako idejo mučnikov, tako tudi nova ženska moda ne prodre brez „mučenic“. To mučenništvo ne obstaja sicer v prelivanju krvi, a uboge reklamne gospice (in doslej sč menda nobeni drugi dami ni ljubilo obleči zgornjih hlač) so izpostavljene vsemu možnemu zasmehovanju občinstva, seveda — moškega. V Pragi in na Dunaju so se predvčerajšnjim zopet ponavljali prizori, kakršne smo že opisali. Čim je kdo neke zagledal ženske hlače, se takoj pričinja z demonstracijo. Polcija ima mnogo opraviti, da jo reši pred „razburjeno“ množico. V Pragi so demonstrantje sledili celo neki dami, ki ni imela hlač, ampak samo jupe-entrave ali ozko krilo. Ali dama si je znala pomagati. Da bi množico prepračila, da res nima hlač, si je slekla povrtnik in je pokazala „občinstvu“, da ima samo ozko krilo. Našim damam torej ne bo preostajalo drugega, nego da si oblečejo zopet v široka krila, magari v ona z obroči, kakor je to bilo v modi pred 30-40 leti. — Potem bodo gotovo varno hodile po ulicah.

Tvrdis Gerngross na Dunaju je razložila v svojem izloženem oknu celo skupino modelov v hlačnih krilih. V par minutah se nabralo na tisoče ljudi, ki je znatno ovirala tramvajski promet. Ko je policija videla, da množica vedno bolj narašča, jo je morala siloma razgnati. Na splošno je položaj nespremenjen in se niti za las ni še približal rešitvi.

Poroke, rojstva in umrljivost v tržaški občini. — Od 26. februarja do 4. marca se je v tržaški občini poročilo 119 parov. Rodilo se je 132 otrok, in sicer 61 moških in 71 žensko. Umrlje je 131 oseb, 65 moških in 66 žensk; od teh 27 izpod enega leta.

Tržaška mala kronika.

Samomor. Pri sv. Ivanu se je ustrelil predsinočnjim okolo 10. ure gosp. Ljubomir Mikuš iz Zadra. Našli so ga mrtvega včeraj zjutraj na novi cesti pri financii. Pri njem so našli pismo nastopne vsebine:

Ljubomir Mikuš iz Zadra. Drago majka i sestre. Na moje žalost si uzmem moj mili život zbog što su Vam glavo napunili a što ni nič istina. Oprostite mi, mnogo molite miloga Boga za mene nek mi oprostite moje griehje.

Poskus samomora. Josip Čedan, star 50 let, ki je radi težke bolezni na nogi že dlje časa brez dela, se je že minolo nedeljo poskusil obesiti. Predsinočnjem je pa ponovil poskus. Nekateri njegovih sosedov so pa še pravočasno prerezali vrvi in ga rešili smrti. Poklicali so Trevesa, ki je Čedana odpeljal v opazovalnico.

— Včeraj zjutraj se je v furlanskem Tržiču ustrelil z revolverjem v Trstu znani trgovec z dalmatinskim vinom g. Peter Petrič. — Vzrok obupnega čina je neznan. Petrič se nahaja v tržički bolnišnici.

Požar v gozdu. V gozdiču nad Miramarom je predsinočnjem ob 7. uri začelo goret, brzokone vsled isker, ki so priletele iz lokomotive. Gasilci, ki so prihiteli s poljskim gasilnim vozom, so v kratkem času zadušili ogenj.

Skesan dezertar. Rudo! Holla, star 22 let, iz Sv. Petra pri Gradcu, vojak 27. pešpolka in ljubljani, je pred letom dni dezertiral in pobjegnil v Italijo. Ali tu mu je moralo iti strašno slabo. Da bi ne poginil od lakote, je prišel nazaj v Avstrijo in sicer v Trst. Včeraj zjutraj se je sam pripravil pri redarju, ki je služboval po Rossinjevi ulici. Polcija ga je izročila vojaški oblasti.

77 kg kave vkradenih. Predvčerajšnjim zvečer sta čuvaj zavoda za zapiranje in neki nočni čuvaj južne železnice zasačila dva moža, ki sta bila razbila svinčene pečate na enem vagonov, ki so stali na tiru pri Silošu, odprla sta vagon in prerezala par žakljev kave. Kavo sta tatova hlastno spravljala v žep. Oba čuvaja sta pristopila ir atetirala tatova. Ta dva pa sta se postavila v bran, planila proti čuvajema in ju podrla na tla. Eden čuvajev je tedaj dvakrat ustrelil z revolverjem v zrak. Na strel sta pritekla dva redarja in sta zlikovca zvezala in odvedla na policijo. Tatova sta 26-letni Angelo Alberti, dninar iz Trsta, in Anton Gandolfo, star 36 let, človek, ki je

bil že 75-krat kaznovan, večinoma radi tatvine. V njunih žepih je bilo 75 kg kave.

Skrivnostna smrt. Sinoči so v ulici Montecchi št. 2 v V. nadstropju našli v lastnem stanovanju mrtvega nekega Zaratta, doma iz Forli v Italiji; njegova 39-letna žena Pavla je bila v nezavesti in njiu hčerki 10-letna Mafalda in 4-letna Luiza sta bili istotako v težkem stanju.

Vzrok temu je popolnoma neznan, ker ni hotel policajni komisar dati nikakih informacij. Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri sv. Justu, ženo in oba otroka pa v mestno bolnišnico.

Koledar in vreme. Danes: 40. muženikov. — Jutri: Herakli muč. (kvaterni petek).

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 10° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

— Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno, semtertia oblačno. Zmerni vetrovi.

Društvene vesti.

Odbor Glasbene Matice v Trstu ima danes zvečer ob 9 uri redno sejo.

Predsednik. Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes zvečer točno ob uri pevska vaja za I. in II. bas. Tenori imajo vajo v terek. Prosim pinošteviline udeležbe.

Pečovodja. „Čitalnica“ pri Sv. Jakobu opozarja gg. pevce na pevsko vajo ki se vrši danes v petek točno ob 8. uri in pol zvečer. Ker se pripravljamo na bližnji nastop, prosimo vse stare in nove pevce naj gotovo pridejo danes k vaji, ker je to izredne važnosti.

Člani in prijatelji koles. društva „Balkan“ so uljudno vabljeni na volilni sestanek ki se bo vršil v nedeljo 12. marca ob 10. uri zj. v kavarni „Minerva“. Komur je mar za kolesarski šport med trž. Slovenci je vabljen da se ga udeleži.

Delavsko konsumno društvo pri sv. Jakobu v Trstu vabi društvene nadzornike, da se vdeležijo jako važnega posvetovanja danes v petek ob 8.30 uri zvečer.

Učiteljs. društvo za Trst in okolico, ima kakor že objavljeno, v nedeljo, dne 12. t. m. ob 10. uri zj. na CM šoli na Acquedntto svoj občni zbor, na katerega je vabljeno vse slovensko učiteljstvo brez izjeme, naj službuje na srednjih, ljudskih, mestnih ali okoliških šolah ter na otroških vrtcih. Vabljeni so tudi oni učitelji in učiteljice omenjenih šol, ki niso še člani in se mislijo učlaniti.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu vabi vse gg. odbornike k seji ki se bo vršila jutri v soboto ob 8. uri zvečer v prostorih „Konsumnega društva“ v Rojanu. — Ker so na dnevnem redu jako važne stvari so naprošeni, vsi odborniki da se gotovo udeležijo te seje.

Odelek Tržaškega Sokola v Rojanu prične zopet z redno telovadbo. Zatorej se pozivljajo vsi telovadci k vajam, ki se vrše vsak terek in četrtek. — Veselični odelek prireja vsako nedeljo plesne vaje točno ob 6. uri zv.

Pevsko društvo Trst. Danes ob 8. uri zvečer so redne pevske vaje in sicer v društvenih prostorih ulica Squero nuovo št. 1 I. t. j. nad gostilno „Al telegrafo“ nasproti glavne pošte. Opozarja se vse gospode pevce na točnost. Prosi se vse odbornike in podporne člane društva, da bi se oglasili danes zvečer v društvenih prostorih glede nekega posvetovanja.

Pečovdja.

Naše gledališče.

V nedeljo popoldne ob 4. uri se uprizori poslednjikrat kakor popoldanska predstava splošno priljubljena opereta

„VALČKOV ČAR“

Zvečer ob 8. uri bo pa slovenska premiera in pride na naš oder pisatelj domačin. Uprizori se žaloigra v 4 dejanjih

„HČI MESTNEGA SODNIKA“

To še nikjer uprizorjeno igro je spisal tržaški slovenski učitelj g. Ferdo Plemič. Suijet je vzel iz Josip Jurčičevega romana enakega imena. Igra se odlikuje posebno po jeziku. G. dramaturg se je namreč potrudil, da je ostal Jurčičev jezik kolikor možno neizpremenjen. Kdor pozna Jurčiča in njegova dela, ta si lahko misli, koliko slikovite, narodne pristnosti bomo občudovali to nedeljo; a ime g. pisatelja, Ferdo Plemiča nam jamči, da bomo uživali v nedeljo zvečer pravo poezijo iz davnih dni slovenske minulosti.

Opozarjamo še enkrat, da bo „Valčkov čar“ to nedeljo popoldne zadnjikrat, ker pride kmalu na vrsto nova komična opera „Kornevilski zvonovi“.

Ženski zbor „Dram. društva“ ima drevi ob 8. uri pevsko vajo.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. — Nadaljujejo priprave za Wagnerjevo opero „Mrak bogov“ (Götterdämmerung).

POL. ROSSETTI. — Danes opereta „Valčkov čar“.

EDEN. — Danes nastopi nekdanja favoritiinja bivšega sultana Abdul Hamida, odaliska Sjemile Fatme. Ta krasotica in plesalka ostane v Trstu štiri dni.

DAROVI

— V počaščenje spomina pok. h. erke Mimice daruje g. Josip Godnič pevskega društvu „Ilirija“ K 10 in šentjakobski CMD za stavbeni sklad 10 K.

— Šentjakobski podružnici CM za stavbeni sklad so podarili pevci in pevke pevskega društva „Ilirija“ v počaščenje spomina pok. Mimice Godnič K 10. — Denar hrani g. Šorn.

Vesti iz Goriške.

Podružnica CMD v Nabrežini bo imela v nedeljo, dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne v obrtni šoli občni zbor. Na dnevnem redu so: Letno poročilo načelnštva, volitev družbinega odbora in podružničnih zastopnikov za veliko skupščino ter event. predlogi.

Zveza županov in podžupanov na Krasu bo imela svojo redno odborovo sejo v nedeljo, dne 12. marca t. l. ob 10. dop. v Tomaju.

Ženska podružnica CMD v Gorici priredi svoj občni zbor 12. t. m. ob 2. popoldne v hotelu „Pri Jelenu“. Pričakovati je obilne udeležbe.

Slov. deželna kmetijska šola se baje premesti v Rožno dolino proti Ajševici. Tja, kjer je sedaj slovenski pride laški oddelek.

Obrtni tečaj se otvorijo na Dunaju pri osrednjem uradu za povspesevanje obrti in sicer za sedlarje in za lakiranje fijakarskih vozov.

Kdor se želi udeležiti teh tečajev, naj se zgleda v Gorici, ulica Morelli 37.

Rezultat ljudskega štetja v Lokavcu. Hišnih št. je 226, stanovanj 238, stanujočih strank 194, število navzočih ljudi 1033, nenaščočih ljudi 101 (43 jih je v Ameriki). Ostali so v Trstu in drugje po Avstriji). Skupaj torej 1134 ljudi, med temi 8 Nemcev. Leta 1900 je bilo 1054 ljudi.

Živali: krav 167, volov 120, junec 75, juncev 25, konj 18, kokoši 1145, prešičev 245, koz 14, ovac 12, panjev čebel 34.

V občini je 12 frakcij: Poli, Gradiše, Gorenje, Čohi, Slokarji, Kovači, Vas, Briteh, Lohovše, Kompari, Palki, Kuši. V Britihu so pošta, cerkev, šola, velika gostilna s prenočišči (tudi za planince) last g. Jos. Slokarja. V občini je dalje 26 žag na vodo, ena žaga na paro, tovarna za zliivanje bakra, fužine za kotle, tovarna za opeko, 8 mlinov, valjalnice sukna, zastop „Slavije“ (Slokar), zavarovalnica goveje živine, „Rokodelsko društvo“, „Kmet. društvo“, pevsko društvo, podružnica družbe sv. Cirila in Metoda in 36 raznih obrtnikov.

V občini Gabrovica so našli:

Coljava	124 (93 l. 1900)	hiš	19 (17)
Gabrovica	395 (379 ")	"	73 (69)
Skupno	519 (472 ")	"	92 (86)

V občini Brestovica so našli:

Brestovica	645 (565 l. 1900)	hiš	117 (116)
Klanec	119 (121 ")	"	20 (19)
Vale	64 (74 ")	"	11 (12)
Skupno	828 (808 ")	"	148 (147)

V občini Berje so našli:

Berje	248 (233 l. 1900)	hiš	44 (42)
Kregolišče	79 (80 ")	"	12 (13)
Škofi	54 (48 ")	"	9 (9)
Tublje	85 (90 ")	"	17 (17)
Skupno	466 (451 ")	"	82 (81)

Živa zgorela. 70-letna Ana Mikulin iz Medane je dne 8. t. m. nesla v gozd kosilo delavcem. Ker je bilo precej mrzlo, je ženica

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE
ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila jutri v soboto od 9.—12. in od 3.—6. pop.

Decimalne tehtnice in tehtnice mostič, žeplenke, milo, testenina, botiljke likerjev, sveče, škrop, kakao, omotni papir, soda, bela moka, poper, čaj, milo, steklenice z kokermeri, voščilo, sladka škoricca (canella), sardine in druge jestvine.

Poslano*)

IZJAVA.

Jaz podpisani priznavam, da sem brez vzroka in brez podlage razžalil gosp. Lud. Mahorčiča iz Sežane, preklicujem tozadevno neutemeljeno obdolžitev in ga prosim tem potom odpuščenja.

SEŽANA dne 2. marca 1911.

Andrej Komac.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu zakon veleva.

Odlikov. tovarna sodovke in šampanjsko šumečih pokalic
z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Rimu l. 1910.

Viljem Hribar
na Opčinah 191

naznanja cenj. odjemalcem da ima glavno zalogo za bodočo sezono cevi (cilindrov) ogljenčeve kisline za pivo.
Priporoča se tudi za odjem pokalic in sodovke.
Za točno postrežbo se jamči.

Mnenje gosp. profesorja dr. a L. Ungerja, Dunaj
specijalist nauka za otroške bolezni na c. kr. vseučilišču

G. J. SERRAVALLO Trst.

Pripisoval sem ponovno Vaše ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo) z železom malokrvnim dečkom in konvalescentom ter navadno sem bil zadovoljen z njegovim uplivom na obujenju teka in na splošno z njegovo kreplilno močjo.

DUNAJ, 15. aprila 1908. Prof. Dr. L. UNGER.

Izgotovljene obleke za moške All' Artigiano
TRST, ul. Arcata št. 9

Velika izbira močnih hlač, in otroke
srajc itd. za delavce. 61 vogal ul. Sapone

Ako hočete imeti **dobro Gramofon** vprašajte vedno **znamko „ANGELJ“** ki deluje perfektno z navadnimi jeklenimi iglami. Ne dajte se opehariti od gotovih novih sistemov, ki nikdar ne dosežejo zaželjenega uspeha. Predno kupite **PLOŠČE** obiščite edino le

Tržaški grafični zavod - Trst
Piazza della Borsa št. 13. I. nad. - Telefon 742
ki olajšuje plačilne pogoje. — OENIKI ZASTONJ.
Mehanična delavnica in poprave gramofonov. Tovarna pečatov iz kavčukov, števil in hišnih tablic, pisalnih miz, stekla, napisov itd. Nizke cene.

Velika klobučarna
Romeo Doplicher
Klobuki iz klobučevine prvih tovarn.
Specijaliteta: trdi angleški klobuki.
Emporij kap za potovanje in za šport.

TRST
Corso št. 34.
223

Silvio Dorbes
Trst, ulica Caserma šte. 6, Trst
ima na prodaj
vsakovrstne konfekcije
kakor na primer: srajce, ovratnike, nogovice, spodnje hlače, platno, bombaževino in različe druge drobnarije. Vse to po najnižjih cenah.
Trst, ulica Caserma šte. 6, Trst.

ZDRAVNIK
dr. D. KARAMAN
specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)
ordinuje na svojem stanovanju v Trstu
Corso št. 12
od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.
TELEFON 15/IV. 356

Čevljarska zadruga v Mirnu
pri Gorici
Prodajalnica čevljev v Trstu vla Barlerera vecchia 38

naznanja P. N. občinstvu v mestu in okolici, da ima vedno v svoji prodajalni **VELIKO IZBERO** vsakovrstnih čevljev za gospode, gospe in otroke. Dobi se tudi **močne čevlje za delavce in težake** vsake vrste in lastnega izdelka. Sprejemajo se naročila po meri in tudi vsakovrst. poprave. Zadruga izdeluje čevlje tudi za c. kr. vojno armado v popolno zadovoljstvo.

Goljufija v blagu in izdelovanju je izključena.
Priporoča se torej slavnemu občinstvu in okolici v slučaju potrebe, da ne zamude priti v nje prodajalno.

Prodajalno v Trstu, vla Bar. vecchia 38

Priporočamo našim **KOLINSKO CIKORIJO!**
- - - - - iz EDINE Slovenske Tovarne v Ljubljani. - -

zakurila ogenj, da bi segrela kosilo. Pri tem pa se je vžgala gozdna suha trava, a je pri tem, želeč udušiti ogenj, uboga žena sama postala žrtev tega elementa. Našli so jo vso ožgano v zadnjih zdihljajih ter je kmalu umrla v groznih mukah.

Novi društvi. C. k. namestništvo je vzelo na znanje pravila novih društev: „Dijaška Miza“ s sedežem v Gorici in „Izobraževalno društvo“ s sedežem v Gradšču ob Soči.

Vesti iz Istre.

Z Miljskega hriba. O priliki blagoslovljenja Ciril-Metodove šole v sv. Barbari smo istega dne — kakor je bilo že javljeno — ustanovili v tem tužnem kraju prvo podružnico Ciril-Metodove družbe, o kateri se nadejamo, da bo marsikomu pri nas v izglede.

Ta podružnica bo imela v nedeljo, dne 12. t. m. ob 2. uri popoldne svoj prvi občni zbor, na katerem bo izvoliti predsednika, tajnika, blagajnika, 3 namestnike in 3 nadzornike.

Vabimo k občnemu zboru nauljudnejše vsakogar, ako ima le količkaj čuta do naroda, da bo podpiral družbo, toll koristno za nas v teh od vekov zapuščenih krajih. Kar je živega v našem hribu in v sosednjih vaseh, naj prihiti dne 12. t. m. k občnemu zboru podružnice in naj vpiše svoje ime s prispevkom najmanj rednega člana, tako, da bomo vsi pomagali na delu do zaželjenega cilja.

Druge slovenske dežele

V konkurz je prišel trgovec in posestnik Privšek v Ljubljani. Pasiva znašajo 375.000 K, od teh odpade 320.000 K na vknjižene dolgovne. Trdka ima tri hiše v vrednosti 265.000 K in ponuja 20% poravnava.

Nova banka v Ljubljani. C. kr. splošna prometna banka ustanovi v Ljubljani podružnico, ki prične v kratkem poslovati. Istočasno prevzame ta zavod od leta 1834. obstoječe bančno podjetje trdke I. C. Mayer ter je preosnuje v svojo podružnico.

Umrli je v Brežicah č. p. Bernard Vouk, ki je bil svoječasnno ravnatelj novomeške gimnazije, dokler so bili na tem zavodu učitelji patri frančiškanskega reda. Pater Vouk je bil na glasu kakor izborni matematik.

Velik požar. V noči na torek so pogorele vse hiše v Delji vasi pri Zrelcu blizu Celovca. Posrečilo se je rešiti živino. Večina vaščanov je izgubila največji del svojega premoženja.

Kraški teran.

Teranova trta.

(Dalje.)

Najboljše izmed furlanskega grozdja — grozdje refoška, ki daje po eni strani izborno furlansko vino, po drugi strani istrski teran — izhaja od iste trte, ki daje kraški teran. Raznolična vina, ki jih daje trta refoška v rznih pridelovalnih krajih, so ustvarila mnenje, kakor da obstoje različne trte refoška.

Osobito je govora o furlanskem, istrskem in kraškem refošku. Vendar ni dvoma, da je v teh treh ozemljih kultivirana trta ena in ista, ki daje tako različna vina samo vsled raznoličnosti podnebnih in talnih okoliščin kakor tudi spričo raznoličnega pripravljanja vin.

Tako piše R. Dolenc, izborni poznavalec naših kmetijskih razmer: „V kolikor je meni znano, obstoji samo en refošk. Kraški, furlanski in istrski refošk so popolnoma enakih vrst, ki se razlikujejo med seboj samo v kvaliteti vin.“

Na Krasu so namreč podnebne razmere take, da toplota komaj zadošča, da sicer zgodnje zoreče refoškovo grozdje dozori. To jedva zrelo grozdje daje karakteristični kislobni „teran“.

Kakor znano, mora vsak pravi teran imeti rdeče pene. V Istri, kakor tudi v vipavski dolini, je toplotna množina veliko večja, zato dozoreva grozdje refoška mnogo bolj in posledica temu je manjša množina kisline in večja sladkorja. Še posebno prihaja sladkoba na dan pri umetno posušenem grozdju, kakor je to v navadi v Istri. V furlanski nižavi so zopet podnebne razmere take, da doseza grozdje refoška nekako srednjo stopinjo zrelosti nad onim na Krasu in v Istri. Zato je furlanski refošk boljši od kraškega (glede kemične sestave, ne pa glede okusa), a slabši od istrskega.

Omenjam še, da na specifični značaj kraškega vina vpliva brez družega tamošnja rdeča zemlja; odtod nje laško ime: „terano“ (od terra: zemlja).

Tako izvaja g. Dolenc. Avktor sam se popolnoma strinja s temi izvajanjmi le glede zvajanja označbe teran iz laške besede „terra“, je mnenja, da bi utegnili izhajati prej iz slovenskega „ta rani“ (zgodnji). To svoje domnevanje opira avktor na dejstvo, da raste teran izključno na slovenskem ozemlju in da je refošk dejanski šteti med zgodnje zoreče grozdje.

Trto refoška nahajamo v dveh variacijah. Jedna ima rdeče, druga zelene peclje. Prva velja za žlahtnejšo in je na Krasu gostejša. Ta sicer redka vrsta ima rdeče jagode, ki so sladkejše in dozorevajo prej nego druge. Izvečine pa dobivamo na Krasu eno vrsto in drugo pomešano. Na Krasu dobivamo refoškovo trto napeljšano največ po latnikih.

Deloma se dobivajo tudi čiste vinogradne kulture, v novejšem času tudi take napeljšane na žicah. Zadnja dva načina sta običajna v nasadih, cepljenih na ameriški podlagi.

Vsled kultiviranja te trte v latnikih dobivamo pogostoma jako stare trte. Trte, stare 50 in 60 let, niso nikaka posebnost in skoro v vsakem kraju na Krasu naletamo na stoletne trte. V Velikemdolju pri Komnu raste na posestvu Andreja Kante 160-letna trta, katere deblo meri pri tleh v obsegu 2 m 25 cm. Ta trta daje vsako leto 3 do 4 hl terana.

Pripravljanje terana.

Pridelovanje terana je skoro izključno v rokah malih posestnikov. 200 hl na leto pridelava morda kak posameznik, več nego 100 hl prav malo število; največ je takih posestnikov, ki pridelajo 20 do 80 hl.

Vsled posebnosti tega vina se razlikuje tudi njega pripravlanje od drugih vin. Pripravlja se skoro v vsaki kleti drugačnim načinom, zato je bilo težko odločiti, kdo postopa pravilno, in kdo ne. Nepoznavalcu vina in krajevnih razmer bi se dozdeval način pripravljanja slab in napačen.

Ker med producenti samimi vladajo različna mnenja o pripravljanju in ker vsak izmed teh trdi, da v vsakršnim drugačnim pripravljanjem se ne dobi pravega terana, je prišel avktor do naravnega prepričanja, da samo oni posetniki postopajo pravilno, ki pridelujejo najboljši teran.

(Pride še.)

MALI OGLASI. MALI OGLASI se računajo po 4 stol. besedo. Naslov tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj lna. oddelku.

Ubiralec in popravitelj glasovirjev se priporoča slavnemu občinstvu. — Andrej Pečar, via Dante Alighieri 3. 422

Manufakturna prodajalna v najlepšem kraju se prodaja ali da v najem po nizki ceni radi odpotovanja. — Siberna, Olmo 4. 419

Trgovina jestvin sprejme takoj vajenega učenca. Tedsnska plača. Svoja hrana. Naslov pri upravnistvu. 429

Gospodična večša slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, s pisarniško prakso in pisanja na stroj, išče službe. Pisati pod „Inteligentna“ na inseratni oddelek „Edinosti“. 391

Sobica se odda takoj za 11 kron mesečno. Gaspere Gozzi 3, II, vrata 5. 342

Dva šivalna stroja Singer za vsa dela in tudi za vezenje se prodajata po 100 kron. Via S. Caterina 7, dvorišče, skladišče. 411

Antonio Alberti zavod za izdelovanje in barvanje kožuhovine — Trst, ulica Ponziana 665, Telefon 23-56. Zaloga in bogata izbira vsakovrstnih kožuhov. Prevzema nar očbe in vsako popraviljanje. Čisti in pere vsako vrst kožuhovine. 1575

Na prodaj hiša s 2 sobami, 2 kuhinji in vrtom. Naslov pove „Edinost“ pod št. 413. 413

ODLIKOVANA tržaška prodajaln. obuvai ULICA GIOSUE CARDUCCI ŠT. 21

Razn različnih izberov najfinjših moških in ženskih obuvai po najnižjih cenah se prodajajo tudi po izrednih cenah:

Usnje Boxcalf s trakovi . . . . . po K 10.— Usnje Boxcalf z elastiko . . . . . po K 10.— Usnje Boxcalf oblika Derby . . . . . po K 10 50 Usnje Boxcalf z zaponami Triumph po K 10 50 Enaki za dečke 1 K manj. — Vsakov. blago I. vrste. Oblike moderne. — Delo zelo trpežno.

Naročbe za OGLASE treba naslovljati na Inseratni oddelek „Edinosti“ poštini predal

564. Dekorativni okvir s številko 564 in ornamentnimi elementi.

Jakob Ortar naznanja sl. občinstvu, da je prevzel dobro znano gostilno „PRI FRANCU“ v Trstu, ul. Giosue Carducci 33, kateri skrbi za dobro pijačo in kuhinjo.

Slovenci! - Hrvati! - Srbi! - Čehi!

Odprla se je

v Trstu, ulica Giosue Carducci 9 nova elegantna

hrvatsko-slovenska

BRIVNICA

BRADIČ & TIŠLJAR.

Urejena je po najmodernejšem načinu. — Za točno postrežbo se jamči. 316

V žganjarni in sladčičarni vogal ul. Ghega

in trga vojašnice (blizu Nar. Doma in kav. Fabris. Bogat izbor najboljih vin in likerjev prvih tovarn naše države. — Izvrstne slaščice.

CENE ZMERNE. Asti Spumante, Refošk, zagrebški Pe-linkovao in Sokol. Posebne vrste: Ruse po najzmernejših cenah.

Jako zanimiv, zabaven in poučen LIST S SLIKAMI je

Ilustrov. tednik

ki izhaja vsak petek, ter stane četrtletno le 1 krono 80 stot.

Zahtevajte ga povsod! — Naročite ga in inserirajte v njem! Naslov: ILUSTROVANI TEDNIK, LJUBLJANA.

Zaloga tu- in inozem. vin, špirta likerjev in razprodaja na debelo in drobno

JAKOB PERHAUC

Trst, Via delle Acque št. 8, Trst (Nasproti Caffè Centrale)

Velik izbor francoskega šampanjca, penečih dezertnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec, slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz do-tičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši Razpo-tilja se po povzetju. Ceniki na zahtevo in franko. Razprodaja od pol litra naprej. 263

RIHARD NOVAK & C. Pekarna in slaščičarna s prodajo moke TRST — ULICA FARNETO ŠT. 13 Postrežba: točna. CENE ZMERNE.

Josip Trampuš Trst, ulica Industrija št. 3 (Sv. Jakob) priporoča svojo pekarijo. Večkrat na dan svež kruh. Zaloga moke vsake vrste iz prvih mlinov. Vino in likerji v steklenicah. Sladčice in biškoti. 1928

Tri lepe, meblirane sobe, pripravne tudi za pi-sarno, se oddajo v najem v bližini velikega trga. Naslov pove inseratni oddelek Edinosti pod št. 412. 412

Na Opčinah! Prodaja vsakovrstne mrtvaške predmete: krste, vence, voščene sveče itd. itd. Ima zastopstvo Novega Pogrebnege Podjetja iz Trsta, Corso 49. Sprejema naročila pogrebov itd. itd. JOSIP MRZEK, Opčine št. 170.

Umetni : fotografični ateljè pri sv. Jakabu - TRST. ulica Rivo šte. 42 (prililje) pri sv. Jakabu - TRST. Ivrstje vsako fotografčno delo, kakor tudi rasjede, pesnetke, notranjost lokstov, porcelanaste plošče sa vsakovrstne spomenike itd. itd. Posebnost: Povečanje vsakatero fotografije. Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, eventuelno tudi zunaj mesta.

Gostilna „Pri Adriji“ Trattoria „ALL' ADRIA“

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem odprl gori imenovano gostilno v BARKOVLJAH na obrežju šte. 132. Točim samo pristna domača vina in prodajam: Belo po 96 stot liter. Črno po 96, Dreherjevo pivo v stekli. po 32 st.

Dobi se tudi vino spumanti po 2/40 steklenica. Marsala in vsakovrstni likeri. Kuhinja je vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili. Za obilen obisk se toplo priporoča z geslom: SVOJI K SVOJIM! Vekoslav Kocijančič.

UMETNI ZOBJE Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

Dr. J. Čermák || V. Tuscher : zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik

TRST ulica della Caserma št. 13, II. n.

Gualtiero Cozzio Passo San Giovanni 2 in Torrente 15 (nasproti Chiozzi) Trst PRVA brusarska : DELAVNICA : na električni motor. Bogat izbor škarij brivnih britev, nožev itd. itd. Brušenje vsakovrstnih rezil in strojev za striženje las. :: Nizke cene ::

ALEKS. FRANC MAYER - TRST žgalnica kave TELEFON 1743. Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

TEODOR KORN Trst, ul. Miramar št. 65 Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste. SPREJEMAJO SE VSAKOVRESTNA DELA IN POPRAVE PO NIZKIH CENAH. :: Delo dobro in zajamčeno. :: Telef. 25-26. □ Poslovodja: Franjo Jenko.

čevljarnica „Alla Sartorella“, Trst Velika izbira vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke. — Blago izvrstno in cene zmerne. VIA BARRERA VECCHIA ŠT. 10 (NASPROTI SLADČIČARNE GATTI)